

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Gliwickim Centrum Rehabilitacji X-Rehab

I. POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Niniejszy dokument stanowi zestaw zasad, które pozwalają tworzyć w Gliwickim Centrum Rehabilitacji X-Rehab środowisko bezpieczne i przyjazne dla każdego dziecka oraz ucznia.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy - Standardy ochrony małoletnich (od 15 lutego 2024) – Dz.U. z 2023, poz.1606
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – Dz.U. z 2016, poz. 862 (ze zm. w 2023, poz. 1304 i 1606)
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023, poz. 535) oraz Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. – Dz.U. z 23 czerwca 2023, poz.1606
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – Dz.U. z 2023, poz.1870

Objaśnienie terminów \ słowniczek pojęć

1. **Placówka** - monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.
2. **Instytucja** – każda instytucja świadcząca usługi dzieciom lub działająca na rzecz dzieci.
3. **Kierownictwo** – osoba, organ lub podmiot, który w strukturze danej instytucji zgodnie z obowiązującym prawem i/lub wewnętrznymi dokumentami jest uprawniony do podejmowania decyzji o działaniach instytucji.
4. **Personel** – każdy pracownik placówki bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę lub umowa zlecenie), w tym współpracownik, stażysta, praktykant, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi
5. **Dziecko** - każda osoba/uczeń do ukończenia 18 roku życia.

6. Opiekun dziecka - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, opiekun faktyczny, opiekun tymczasowy. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.

7. Zgoda rodzica dziecka - zgoda obojga rodziców dziecka.

W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

8. Krzywdzenie dziecka - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

8a. Zaniedbywanie - niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne (ekonomiczne, zdrowotne), emocjonalne, edukacyjne (intelektualne).

8b. Przemoc fizyczna - celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała, czego następstwem mogą być złamania, zadrapania, ugryzienia, siniaki, krwinki, zranienia, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.

8c. Przemoc emocjonalna - powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać, wykluczanie i izolowanie, nastawianie negatywnie wobec autorytetów.

8d. Wykorzystywanie seksualne - angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą lub starszą od dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm).

9. Zachowania agresywne - działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, np:

- sprzeczki z popychaniem, szturchaniem, kopaniem, przewracaniem, uderzaniem w różne części ciała, itp.;
- kłótnie połączone z obrażaniem, poniżaniem, wyśmiewaniem drugiej osoby;
- lekceważący i arogancki stosunek do uczniów oraz pracowników szkoły;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu ośmieszania lub poniżania innych osób;
- zastraszanie, groźby;
- wymuszenia i kradzieże
- niszczenie, ukrywanie, wyrzucanie cudzych rzeczy
- wulgarne słownictwo.

10. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające jednoznaczną identyfikację ucznia.

11. Wizerunek dziecka - stanowią zdjęcia, nagrania pozwalające na jednoznaczną identyfikację dziecka.

II. STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Opracowane zostały cztery standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem:

1. Standard:

Polityka:

Dokument **Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem (POD)** ustanowiony w placówce, zawiera zestaw zasad chroniących dzieci przed krzywdzeniem.

2. Standard:

Personel:

Placówka zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci
- procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia
- odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji
- procedury „Niebieskie Karty”².

Dokumenty niezbędne do zatrudnienia fizjoterapeuty.

Przed zatrudnieniem **fizjoterapeuty** żądamy:

- **oświadczenia** o posiadaniu przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z pełni praw publicznych oraz **oświadczenia**, że nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.
- **informacji z Krajowego Rejestru Karnego** w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Dodatkowo, pracodawca sam musi pozyskać informację o:

- niekaralności za przestępstwo na tle seksualnym; weryfikacji dokonuje się w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze Państwowej Komisji.

3. Standard:

Procedury:

W placówce funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Dotyczą przynajmniej trzech sytuacji:

- podejrzenie krzywdzenia dziecka przez osobę, która jest członkiem personelu
- jest osobą trzecią, która przebywa wokół dziecka, podejrzenie krzywdzenia dziecka ze strony osoby najbliższej (rodzica lub członka rodziny)
- podejrzenie krzywdzenia dziecka przez inne dziecko

a. Procedura podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika Gliwickiego Centrum Rehabilitacji X-Rehab

1. Zgłoszenie przez pracownika osobie odpowiedzialnej (kierownikowi przychodni) placówki wszelkich podejrzeń o stosowaniu przemocy wobec dzieci. Podejrzenia takie mogą zgłosić rodzice lub opiekunowie dziecka.

2. Koordynator sporządza notatkę służbową.

3. Jeżeli, osoba podejrzana dopuściła się negatywnych zachowań (np. klapsów, popychania, szturchania) lub przemocy psychicznej (np. poniżania, dyskryminacji, ośmieszania):

- należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
- należy odizolować krzywdzone dziecko od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- kierownik przychodni przeprowadza rozmowę z pracownikiem oraz ustala z nim kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje.

4. Jeżeli, zachodzi podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu (złamanie, zranienie, wybite zęba), wykorzystaniu seksualnym lub/i zagrożone jest jego życie:

- należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
- należy odizolować krzywdzone dziecko od źródła krzywdzenia,
- poinformować służby o przestępstwie o którym powzięliśmy wiedzę.

5. Jeżeli, zachodzi podejrzenie, że dziecko doświadcza innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

- należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
- należy odizolować krzywdzone dziecko od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- kierownik przychodni przeprowadza rozmowę dyscyplinującą a w przypadku braku poprawy zakończy współpracę z osobą krzywdzącą dziecko.

6. Jeżeli, wobec danego pracownika istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka, kierownik przychodni informuje podejrzanego pracownika o posiadanej wiedzy na temat zajścia oraz informuje go o obowiązku złożenia zawiadomienia do prokuratury lub na policję.

Rodzice /opiekunowie prawni zostają poinformowani o zaistniałej sytuacji. Skierowanie dziecka do innej specjalistycznej placówki.

7. Jeżeli zaplanowane działania przyniosły efekt, działania wobec pracownika zostają zakończone, jednakże zostaje on pod ciągłym monitoringiem.

8. Wszyscy pracownicy przedszkola i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych pozyskały informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

b. Procedury zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka poza placówką (w środowisku rodzinnym)

1. Fizjoterapeuta- pracownik przychodni zobowiązany jest do uważnej obserwacji dziecka: jego wyglądu, zachowania, zabawy, analizowanie jego przekazu werbalnego i niewerbalnego, które mogą wskazywać na doznane krzywdy.

2. W przypadku stwierdzenia przez pracownika przychodni podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, przekazuje spostrzeżenia psychologowi i zgłasza ten fakt kierownikowi placówki.

3. Pracownik sporządza notatkę służbową z zaistniałej sytuacji.

4. Kierownik przychodni przeprowadza rozmowę z rodzicami. Uświadamia rodzicom/opiekunom prawnym skutki takiego postępowania. W razie potrzeby przedstawia też regulacje prawne związane z tą sytuacją oraz etapy dalszego postępowania placówki. Wdrożenie zaplanowanych działań, monitoring sytuacji.

5. W trudnych sytuacjach - zaniedbywanie o dużym nasileniu lub dokonanie przestępstwa wobec dziecka, zostaje powołany zespół d/s pomocy dziecku, który dokonuje szczegółowej analizy wszystkich dostępnych materiałów (wywiad terapeutyczny, rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi)

6. W przypadku, kiedy dalsze działania nie przynoszą pozytywnych efektów wyznaczone osoby powiadamiają:

- jednostkę pomocy społecznej lub sąd rodzinny,
- policję,
- uruchomienie procedury “Niebieskiej Karty”- wypełnienie formularza NK-A i wysłanie go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i/lub

- złożenie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka w przypadku zauważenia niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Gdy zauważono przypadek krzywdzenia dziecka interwencja powinna mieć charakter niezwłoczny.

c. Procedura interwencji w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka ze strony innego dziecka.

1. Osoba będąca świadkiem sytuacji, w której dziecko doświadcza ze strony innego dziecka przemocy fizycznej (złamanie, zranienie, ugryzienie, wybite zęba, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (poniżanie, ośmieszanie, krzyk, niestosowne komentarze) na terenie placówki przedszkolnej zgłasza problem wychowawcy grupy.
2. Fizjoterapeuta przeprowadza rozmowę z dzieckiem poszkodowanym oraz dzieckiem, które wyrządziło krzywdę.
3. Fizjoterapeuta powiadamia o zdarzeniu rodziców obu stron i zwraca się z prośbą o przeprowadzenie z dziećmi rozmowy ukierunkowanej na to, jak radzić sobie w sytuacjach konfliktowych między rówieśnikami i komu zgłaszać gdy dochodzi do krzywdzenia.
4. W przypadku powtórzenia się incydentu fizjoterapeuta powinien zgłosić problem do kierownika przychodni.
5. Kierownik przychodni podejmuje dalsze działania w celu opracowania planu pomocy dla sprawcy przemocy oraz dziecka krzywdzonego.
6. Wszyscy pracownicy przychodni, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych uzyskali informację o krzywdzeniu dziecka są zobowiązani do zachowania tej informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

d. Procedura ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

1. **Utrwalanie wizerunku dziecka** (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły (placówki) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.

2. **Zgoda rodziców/opiekunów na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest wiążąca**, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku, w szczególności: do czego wykorzystane zostaną zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście

3. Osoby utrwalające i przetwarzające wizerunek dziecka obowiązane są do: **nieujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku**, dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka.

4. Wizerunek dziecka może być utrwalany, pod warunkiem zachowania następujących zasad:

- wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania musi być jednoznaczna, zdjęcia/nagrania dzieci koncentrują się na czynnościach wykonywanych przez dzieci. Wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków dzieci są rejestrowane i zgłaszane dyrektorowi.
- Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, należy respektować ich decyzję. W takim wypadku ustala się z rodzicami/opiekunami i dziećmi sposób, w jaki osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych.

W przypadku podejrzenia niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku, danych osobowych, w tym danych wrażliwych, dyrektor niezwłocznie rejestruje i zgłasza zdarzenie Inspektorowi Ochrony Danych.

4. Standard:

Monitoring: Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Przynajmniej raz w roku sprawdzamy wskaźniki polityki ochrony dzieci. Dokonujemy analizy przyjętych zgłoszeń i przeprowadzonych interwencji. Sprawdzamy ile razy zareagowaliśmy na zgłoszenie, ile razy i z jakich powodów otrzymaliśmy zgłoszenie, ale go nie podjęliśmy. Raz w roku sprawdzamy aktualność obowiązujących przepisów i dostosowujemy do nich naszą politykę ochrony dzieci

